

Illustratie: Rik Kamps

Interview

Pragmaticus met principes

Een tweegesprek met Susan Neiman over de Amerikaanse droom van Barack Obama

Karin Jušek

De Amerikaanse filosofe **Susan Neiman**, directeur van het Einstein Forum in het Duitse Potsdam en columniste van de Huffington Post, is terug in de VS om de inauguratie van de man die zij van meet af aan steunde mee te maken.

V Bent u uitgenodigd?

'Nee, ik ben gewoon een van de miljoenen enthousiaste Amerikanen die de inauguratie willen meemaken en daarna gaan we naar een bal. Daarvoor maakte ik met mijn familie in Baltimore een school in een achterstandswijk schoon. Ik vind het geweldig dat Obama heeft opgeroepen om maandag vrijwilligerswerk te doen. Dat zie ik in Europa niet gebeuren. Maar goed, jullie hebben de welvaartsstaat en wij niet. Ik vind ook dat de Amerikaanse regering meer zou moeten doen voor haar burgers, maar ik mis in Europa het gevoel voor de individuele verantwoordelijkheid. Er wordt te snel gedacht "dat moet de Staat maar oplossen". Een mix van beide zou goed zijn.'

V Wat maakt Obama zo'n bijzondere politicus voor u?

'Ik las zijn tweede boek, *The Audacity of Hope* en dacht, wat een goed boek voor een politicus. Daarna las ik zijn eerste boek en dat was nog beter. De schrijver Breyten Breytenbach zei tegen mij: die man verspilt zijn talent door president van Amerika te worden.

Obama is intelligent, begripvol, in staat tot zelfreflectie en interna-

tionaal georiënteerd. Hij is geen provinciaal, maar heeft een notie van hoe het leven elders in de wereld eruitziet. Dat nam mij in voor hem en ik heb hem gesteund toen niemand dacht dat hij een kans zou maken. Ik geloof ook dat hij als Afro-Amerikaan de Amerikaanse droom op een nieuwe manier waar kan maken. Hij bewijst dat je met intelligentie, integriteit en hard werken, uit het niets, het hoogste ambt in het land kunt veroveren. Dat je racisme en de gevestigde belangen kunt overwinnen.'

V Kwam u nooit in de verleiding om Hillary Clinton te steunen?

'Geen moment.'

V Obama is nog niet begonnen en heeft al een reeks beloftes teruggenomen: Guantánamo Bay dat hij niet meteen wilde sluiten, twijfelachtige benoemingen, belastingverlaging voor iedereen waar hij eerst zo op tegen was, en het klimaat lijkt helemaal vergeten.

'Ten eerste heeft hij duidelijk gezegd dat er maar één president is en tot gisteren was dat Bush. Hij heeft zich dus ingehouden, maar was wel altijd helder over martelingen. Ten tweede heeft hij twee van de felste Bushcritici op belangrijke functies benoemd: Leon Panetta als hoofd van de CIA en Dawn Johnson bij justitie. Dat is niet zo'n zichtbare functie, maar zij zal be-

De VS moeten meer doen voor de burgers; in Europa mis ik oog voor de individuele verantwoordelijkheid

slissen wat legaal is en wat niet.

Natuurlijk trekt Obama meer naar het midden dan velen willen. Maar het zijn de zwaarste tijden sinds de depressie en hij kan het niet iedereen naar de zin maken. Zijn maatregelen zitten goed in elkaar: ze steunen de economie, scheppen banen en verbeteren het klimaat. Dat laatste is fundamenteel voor zijn plannen.'

V De Amerikanen betalen nu al de laagste belastingen binnen de Oeso en Obama verlaagt ze verder in plaats van ze te verhogen.

'Dat was een politieke beslissing om zijn pakket door het Congres te krijgen. Ik had ook liever gezien dat hij geen compromissen hoefde te sluiten, maar hij moet het wel. De Democraten hebben een meerderheid in het Congres, maar die is niet absoluut. Politiek is de kunst van het mogelijke.'

V Wat moet Obama doen, de gezondheidszorg verbeteren?

'Absoluut. Al na een dag terug hier viel mij op hoeveel tv-reclamespotjes over gezondheid gaan, het is een door en door commercieel thema. Ik vind het verschrikkelijk dat gezondheid een onderdeel van de markt is. Dat moet veranderen.

Verder steekt Obama veel geld in de economie om banen te creëren. Ik wil graag openbaar vervoer. Dat hebben wij niet in dit land. Maar dat gaat weer ten koste van verbeteringen van de infrastructuur en dat is een heet hangijzer in een op auto's gefixeerd land.'

V Wat de zorg betreft, denkt u dat Obama zal slagen waar Clinton faalde?

'Ja, want wij zijn nu veertien jaar

verder en zitten in een diepe recessie. De tijd is er rijp voor, mensen hebben genoeg van het wildwestkapitalisme. Maar Obama is ook een veel beter politicus dan Hillary Clinton.'

V Wat heeft u tegen haar? Zij heeft meer ervaring dan Obama, zou ze niet een betere keus geweest zijn?

'Dat zegt iedereen, maar is het ook waar? Haar slimste zet was om met de beste politicus van haar generatie te trouwen en aan zijn zijde te blijven. Ze is nergens op eigen kracht gekomen. Maar ik heb haar gerespecteerd tot ze voor de oorlog in Irak stemde. Dat was zeer opportunistisch en zij heeft zich ervan afgemaakt door te zeggen dat ze niet de juiste informatie had. Ik zat toen in Berlijn en wist dat het verhaal van de massavernietingswapens niet klopte. Zij heeft toegang tot geheime documenten en wist het niet? En dan haar campagne. Die was pas weerzinwekkend. Ze had het lef om als vrouw van het volk te poseren, maar weigert wel om haar belastingaanslag bekend te maken. Daaruit was gebleken dat zij en Bill in de laatste zeven jaar 109 miljoen dollar hebben verdiend. En zij noemt Obama elitair? Ik ben blij dat hij won. Hij is een politicus, pragmatisch, maar ook een man met principes.'

.....
Dit is de eerste aflevering van een reeks opiniërende interviews met deskundigen. Susan Neiman (foto) was vorige week in Nederland omdat haar boek in vertaling verscheen. Karin Jušek is redacteur van Het Financieele Dagblad.

